

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

15 ноември 2016 година *

„Преюдициално запитване — Основни свободи — Членове 49 ДФЕС, 56 ДФЕС и 63 ДФЕС —
Положение, което във всичките си аспекти е свързано само с една държава членка —
Извъндоговорна отговорност на държава членка за вреди, претърпени от частноправните
субекти вследствие на нарушения на правото на Съюза от страна на националния законодател и
националните юрисдикции“

По дело C-268/15

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Cour d'appel de
Bruxelles с акт от 24 април 2015 г., постъпил в Съда на 8 юни 2015 г., в рамките на
производство по дело

Fernand Ullens de Schooten

срещу

État belge,

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: К. Lenaerts, председател, А. Tizzano, заместник-председател, R. Silva de Lapuerta,
М. Ieșić, L. Bay Larsen, М. Berger, А. Prechal и Е. Regan, председатели на състави, А. Rosas,
С. Toader, М. Safjan (докладчик), D. Šváby, Е. Jarašiūnas, С. G. Fernlund и С. Vajda, съдии,

генерален адвокат: Y. Bot,

секретар: V. Tourrès, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 24 май
2016 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Ullens de Schooten, от Е. Cusas, J. Derenne, М. Lagrue и N. Pourbaix, адвокати,
- за белгийското правителство, от J.-C. Halleux, С. Pochet и S. Vanrie, в качеството на
представители, подпомагани от L. Grauer, R. Jafferali и R. van Melsen, адвокати,
- за Европейската комисия, от J.-P. Keppenne и W. Mölls, в качеството на представители,

* * Език на производството: френски.

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 14 юни 2016 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на членове 49 ДФЕС, 56 ДФЕС и 63 ДФЕС, на член 4, параграф 3 ДЕС и на принципите на ефективност и на предимство на правото на Съюза.
- 2 Запитването е отправено във връзка с иска за извъндоговорна отговорност, който г-н Fernand Ullens de Schooten е предявил срещу État belge [Белгийската държава] поради твърдяното от него нарушение на правото на Съюза от страна на белгийските законодателни и съдебни органи.

Правна уредба

Белгийското право

Кралски указ № 143

- 3 Кралски указ № 143 от 30 декември 1982 г. за определяне на условията, на които трябва да отговарят лабораториите, за да покрива здравноосигурителната система услугите им в областта на клиничната биология [Arrêté royal № 143 du 30 décembre 1982 fixant les conditions auxquelles les laboratoires doivent répondre en vue de l'intervention de l'assurance maladie pour les prestations de biologie clinique] (*Moniteur belge* от 12 януари 1983 г.), изменен с член 17 от Програмния закон от 30 декември 1988 г. (*Moniteur belge* от 5 януари 1989 г., наричан по-нататък „Кралски указ № 143“), предвижда в член 3, параграф 1, че за да бъдат лицензирани от министъра на общественото здравеопазване и услугите им да бъдат покривани от Националния институт за здравно осигуряване и осигуряване при инвалидност [Institut national d'assurance maladie-invalidité (INAMI)], лабораториите по клинична биология трябва да бъдат стопанисвани от лица, оправомощени да извършват услуги в областта на клиничната биология, а именно лекари, фармацевти или бакалаври по химически науки.

Гражданският кодекс [Code civil]

- 4 Член 2262 bis, параграф 1 от Гражданския кодекс предвижда:

„Всички облигационни искове се погасяват с изтичането на десетгодишна давност.

Като изключение от предвиденото в алинея 1 исковете за обезщетение за вреди на извъндоговорно основание се погасяват с изтичането на петгодишна давност, считано от деня, следващ този, в който увреденото лице е узнало за вредата или за утежняването ѝ и е узнало кое е лицето, носещо отговорност.

Във всички случаи исковете по алинея 2 се погасяват с изтичането на двадесетгодишна давност от деня, следващ този, в който е настъпило вредоносното събитие“.

Съгласуваните закони за държавното счетоводство

- 5 Член 100 от съгласуваните закони за държавното счетоводство от 17 юли 1991 г. [*lois coordonnées sur la comptabilité de l'État*] (*Moniteur belge* от 21 август 1991 г.) в редакцията им, приложима към спора по главното производство, гласи:

„Независимо от погасяването им на основание на други нормативни или договорни разпоредби в тази област, по отношение на държавата се считат за окончателно погасени по давност:

1° вземанията, които е трябвало да бъдат предявени по установения със закон или с подзаконен акт ред и не са предявени в продължение на пет години, считано от 1 януари на бюджетната година, през която са възникнали;

[...]“.

- 6 Член 101 от тези закони гласи следното:

„Давността се прекъсва с предприемането от съдия-изпълнител на действия за принудително изпълнение, както и с признаването на дълга от държавата.

Предявяването на иск прекъсва давността до произнасянето на окончателно решение“.

Закон за бюджета и счетоводството на федералната държава

- 7 Съгласно член 131, втора алинея от Закона за бюджета и счетоводството на федералната държава от 22 май 2003 г. [*loi portant organisation du budget et de la comptabilité de l'État fédéral*] (*Moniteur belge* от 3 юли 2003 г.):

„Член 100, алинея 1 от Кралски указ от 17 юли 1991 г. за съгласуване на законите за държавното счетоводство продължава да се прилага към вземанията срещу федералната държава, възникнали преди влизането в сила на този закон“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 8 Г-н Ullens de Schooten стопанисва лабораторията по клинична биология BIORIM, която на 3 ноември 2000 г. е обявена в несъстоятелност.
- 9 Вследствие на подадена до нея жалба Европейската комисия сезира Съда на 20 юни 1985 г., като иска от него да признае, че Кралство Белгия не е изпълнило задълженията си по член 52 от Договора за ЕО (понастоящем член 43 ЕО), тъй като е изключило от социалноосигурителната система услугите в областта на клиничната биология, извършвани от лаборатории, които са стопанисвани от частноправно юридическо лице, на което не всички членове, съдружници и управители са физически лица, оправомощени да извършват медицински изследвания.
- 10 С решение от 12 февруари 1987 г., Комисия/Белгия (221/85, EU:C:1987:81), Съдът отхвърля този иск. Що се отнася по-специално до свободата на установяване, той приема, че при липсата на общностни правила в областта на клиничната биология всяка държава членка е свободна — стига да спазва принципа на равно третиране — да уреди на своята територия дейността на лабораториите, които извършват услуги в тази област. Освен това Съдът постановява, че разглежданата белгийска правна уредба не възпрепятства лекарите или фармацевтите, които са граждани на други държави членки, да се установяват в Белгия и да стопанисват лаборатория за клинични изследвания, чиито услуги се покриват от социалноосигурителната система. Съдът

стига до извода, че става въпрос за правна уредба, която се прилага еднакво към белгийските граждани и към гражданите на другите държави членки и чиито съдържание и цели не дават основание да се приеме, че по своето предназначение или последици тя е дискриминационна.

- 11 През 1989 г. лаборатория BIORIM е обект на наказателно разследване поради подозрение за данъчна измама. След приключване на разследването срещу г-н Ullens de Schooten е образувано производство, в частност за прикриване на незаконно стопанисване на лаборатория в нарушение на член 3 от Кралски указ № 143.
- 12 С присъда от 30 октомври 1998 г. Първоинстанционен съд Брюксел (Белгия) (Tribunal de première instance de Bruxelles) осъжда г-н Ullens de Schooten на лишаване от свобода за срок от 5 години без отлагане на изпълнението, както и да заплати глоба. Освен това този съд уважава исковете на конституираните като граждански ищци взаимозастрахователни дружества и осъжда г-н Ullens de Schooten да им заплати неокончателно определена сума от 1 EUR.
- 13 Този съд отхвърля довода на г-н Ullens de Schooten, че член 3 от Кралски указ № 143 не е действал към момента на извършване на деянията, предмет на образуваното срещу него наказателно производство.
- 14 С решение от 7 септември 2000 г. Апелативен съд Брюксел (Белгия) [Cour d'appel de Bruxelles] отменя тази присъда. Този съд обаче осъжда г-н Ullens de Schooten за същите деяния на лишаване от свобода за срок от 5 години, с отложено изпълнение на частта от наказанието, надхвърляща четири години, като му налага и глоба. Гражданските искове са обявени съответно за недопустими или за неоснователни.
- 15 От акта за преюдициално запитване е видно, че що се отнася до деянията, извършени преди влизането в сила на Кралски указ № 143, в това съдебно решение „изобщо не се посочва“ нарушение на член 3 от същия. Що се отнася до деянията, извършени след влизането в сила на тази разпоредба, Апелативен съд Брюксел отхвърля твърдението на г-н Ullens de Schooten за несъответствие на тази разпоредба с правото на Съюза, като същевременно отказва да отправи преюдициално запитване до Съда.
- 16 С решение от 14 февруари 2001 г. Касационният съд [Cour de cassation] отхвърля касационните жалби срещу осъдителното решение на Апелативен съд Брюксел, уважава касационните жалби на гражданските ищци и препраща делото на Апелативен съд Монс (Белгия) [Cour d'appel de Mons].
- 17 С решение от 23 ноември 2005 г. Апелативен съд Монс обявява за частично основателно искането за плащане, което шест взаимозастрахователни дружества предявяват срещу г-н Ullens de Schooten във връзка с неоснователно изплатените на лаборатория BIORIM суми за периода от 1 август 1989 г. до 16 април 1992 г.
- 18 Същият съд отхвърля довода на г-н Ullens de Schooten за несъответствие на член 3 от Кралски указ № 143 с правото на Съюза. Като счита, че решението от 7 декември 2000 г. на Апелативен съд Брюксел го обвързва със силата си на пресъдено нещо, Апелативен съд Монс осъжда г-н Ullens de Schooten да заплати на тези взаимозастрахователни дружества неокончателно определената сума от 1 EUR и приканва същите да преизчислят претърпените от тях вреди във връзка с извършените след влизането в сила на член 3 от Кралски указ № 143 плащания.
- 19 С решение от 14 юни 2006 г. Касационният съд отхвърля подадените срещу това решение касационни жалби.

- 20 Успоредно с това съдебно производство относно отговорността на г-н Ullens de Schooten, с решение от 18 март 1999 г. Комисията по клинична биология отнема лиценза на лаборатория BIORIM за период от 12 месеца.
- 21 Със заповед от 9 юли 1999 г. министърът на общественото здравеопазване отхвърля подадената по административен ред жалба срещу това решение.
- 22 С решение от 8 юни 2000 г. Комисията по клинична биология продължава с 12 месеца срока, за който е отнет лицензът.
- 23 Със заповед от 24 юли 2000 г. министърът на общественото здравеопазване отхвърля подадената по административен ред жалба срещу това ново решение.
- 24 Сезиран с две жалби за отмяна на посочените заповеди, Държавният съвет [Conseil d'État] (Белгия) отправя до Конституционния съд [Cour constitutionnelle] (Белгия) преюдициален въпрос относно съответствието на член 3 от Кралски указ № 143 с Конституцията.
- 25 Същевременно, след като е била сезирана от г-н Ullens de Schooten с жалба, на 17 юли 2002 г. Комисията издава срещу Кралство Белгия мотивирано становище, в което приема, че член 3 от Кралски указ № 143 противоречи на член 43 ЕО.
- 26 След като член 3 от Кралски указ № 143 е изменен от белгийската държава, Комисията прекратява преписката.
- 27 С решение № 160/2007 от 19 декември 2007 г. Конституционният съд постановява, че тази разпоредба, в редакцията ѝ преди въпросното изменение, е в съответствие с Конституцията.
- 28 От друга страна, Конституционният съд констатира, че щом като правоотношенията на лаборатория BIORIM „попадат изцяло във вътрешната сфера на държавата членка“, тази лаборатория не би могла да се позовава на членове 43 ЕО, 49 ЕО и 56 ЕО.
- 29 Поради това с решения от 10 септември и 22 декември 2008 г. Държавният съвет отхвърля жалбите.
- 30 С жалби от 14 декември 2006 г. и 21 август 2007 г. г-н Ullens de Schooten сезира Европейския съд по правата на човека, като твърди, че белгийската държава е нарушила Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г.
- 31 С решение от 20 септември 2011 г., Ullens de Schooten и Rezabek с/у Белгия (СЕ:ЕCHR:2011:0920JUD000398907) Европейският съд по правата на човека постановява, че няма нарушение на член 6, параграф 1 от посочената конвенция.
- 32 На 17 юли 2007 г. г-н Ullens de Schooten подава пред Първоинстанционен съд Брюксел искова молба срещу белгийската държава, с която цели да ангажира отговорността ѝ, на първо място, за всички финансови последици от осъдителното решение на Апелативен съд Монс от 23 ноември 2005 г., на второ място, за всички последици от евентуални негови осъждания по искане на лаборатория BIORIM или на бившия ѝ управител, и на трето място, за всички последици от осъждането му по данъчни дела.
- 33 С тази молба г-н Ullens de Schooten иска също така белгийската държава да бъде осъдена да заплати сума от 500 000 EUR като обезщетение за неимуществените вреди, неокончателно определена сума от 34 500 000 EUR заради невъзможността да стопанисва лаборатория BIORIM и неокончателно определена сума от 1 EUR за адвокатски възнаграждения.

- 34 Г-н Ullens de Schooten иска от Първоинстанционен съд Брюксел да отправи до Съда преюдициално запитване, ако изпитва съмнения относно прилагането в случая на правото на Съюза.
- 35 С решение от 19 юни 2009 г. Първоинстанционен съд Брюксел обявява посочения в точка 33 от настоящото решение иск за недопустим, тъй като е погасен по давност.
- 36 Г-н Ullens de Schooten обжалва това решение пред запитващата юрисдикция, която има колебания как в случая трябва да се тълкува и приложи правото на Съюза.
- 37 При тези условия Cour d'appel de Bruxelles [Апелативен съд Брюксел] решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

- „1) Изисква ли правото на Съюза, и по-специално принципът на ефективност, при определени обстоятелства [...] национален давностен срок като предвидения в член 100 от съгласуваните закони за държавното счетоводство, приложим към искане за обезщетение, отправено от частноправен субект срещу белгийската държава за нарушение от законодателя на член 43 ЕО [...], да започва да тече едва когато това нарушение е било констатирано или, напротив, принципът на ефективност при тези обстоятелства е гарантиран в достатъчна степен от възможността частноправният субект да прекъсне давностния срок, като предприеме чрез съдебен изпълнител действия по принудително изпълнение?
- 2) Трябва ли членове 43 ЕО, 49 ЕО и 56 ЕО и понятието „изцяло вътрешно положение“, което може да ограничи възможността на страна по спор пред национален съд да се позовава на тези разпоредби, да се тълкуват в смисъл, че не допускат прилагането на правото на Съюза в спор между белгийски гражданин и белгийската държава, при който се търси обезщетение за вредите, причинени с твърдяното нарушаване на правото на Съюза чрез приемането и запазването в сила на белгийско законодателство като това в член 3 от Кралски указ № 143 [...], което се прилага еднакво към белгийските граждани и към гражданите на другите държави членки?
- 3) Трябва ли принципът на предимство на правото на Съюза и член 4, параграф 3 ДЕС да се тълкуват в смисъл, че не допускат изключване на правилото за силата на пресъдено нещо, когато става въпрос да се преразгледа или да се отмени съдебно решение, придобило сила на пресъдено нещо, което се оказва, че противоречи на правото на Съюза, а обратно, че допускат да не се прилага национално правило за силата на пресъдено нещо, когато последното диктува да се приеме въз основа на това съдебно решение, придобило сила на пресъдено нещо, но противоречащо на правото на Съюза, друго съдебно решение, с което се затвърждава допуснатото с първото съдебно решение нарушение на правото на Съюза?
- 4) Би ли могъл Съдът да потвърди, че въпросът дали правилото за силата на пресъдено нещо трябва да се изключи по отношение на съдебно решение, придобило сила на пресъдено нещо, но противоречащо на правото на Съюза, когато се иска преразглеждане или отмяна на това решение, по същество не е въпрос, идентичен по смисъла на съдебните решения [от 27 март 1963 г., *Da Costa* и др. (28/62—30/62, EU:C:1963:6), и от 6 октомври 1982 г., *Cilfit* и др. (283/81, EU:C:1982:335),] с въпроса дали правилото за силата на пресъдено нещо [трябва да се изключи по отношение на съдебно решение, придобило сила на пресъдено нещо], но противоречащо на правото на Съюза, когато се иска приемането на (ново) решение, с което ще се повтори нарушението на правото на Съюза, така че юрисдикцията, действаща като последна инстанция, не може да избегне задължението си за отправяне на преюдициално запитване?“.

По преюдициалните въпроси

Относно компетентността на Съда

- 38 Белгийското правителство поддържа, че Съдът не е компетентен да се произнесе по отправеното преюдициално запитване, тъй като главното производство се отнася до изцяло вътрешно положение, което е извън приложното поле на правото на Съюза.
- 39 Следва все пак да се отбележи, че с въпросите си запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали извъндоговорна отговорност на държавата за вреди, които частноправни субекти твърдят, че са претърпели поради нарушаване на правото на Съюза, може да се търси в случай, който във всичките си аспекти е свързан само с една държава членка.
- 40 В това отношение следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика в производството по преюдициално запитване по член 267 ДФЕС Съдът може да тълкува правото на Съюза единствено в пределите на предоставената му компетентност (вж. решение от 27 март 2014 г., Torralbo Marcos, C-265/13, EU:C:2014:187, т. 27 и цитираната съдебна практика).
- 41 Принципът за извъндоговорна отговорност на държавата за вреди, претърпени от частноправните субекти вследствие на извършени от нея нарушения на правото на Съюза, е присъщ за правния ред на Съюза. Съдът е приел, че увредените частноправни субекти имат право на обезщетение на това основание, при положение че са изпълнени три условия, а именно че нарушената правна норма има за предмет предоставянето на права на частноправните субекти, че нарушението на тази норма е достатъчно съществено и че съществува пряка причинно-следствена връзка между нарушението и претърпяната от частноправните субекти вреда (вж. в този смисъл решения от 19 ноември 1991 г., Francovich и др., C-6/90 и C-9/90, EU:C:1991:428, т. 35 и от 5 март 1996 г., Brasserie du pêcheur и Factortame, C-46/93 и C-48/93, EU:C:1996:79, т. 31 и 51).
- 42 Извъндоговорната отговорност на държавата членка за вреди, причинени в резултат на решение на произнесла се като последна инстанция юрисдикция, което нарушава правна норма на Съюза, се определя от същите условия (вж. решение от Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, т. 52 и от 28 юли 2016 г., Tomášová, C-168/15, EU:C:2016:602, т. 23 и цитираната съдебна практика).
- 43 Следователно този принцип за извъндоговорната отговорност на държавата попада в обхвата на тълкувателната компетентност на Съда.
- 44 Поради това Съдът е компетентен да се произнесе по отправеното преюдициално запитване.

По втория въпрос

- 45 С втория си въпрос, който следва да бъде разгледан на първо място, запитващата юрисдикция пита по същество дали правото на Съюза трябва да се тълкува в смисъл, че режимът на извъндоговорната отговорност на държава членка за вреди, причинени в резултат от нарушение на това право, се прилага при наличието на вреди, които частноправен субект твърди, че е претърпял поради това, че предвидена в член 49 ДФЕС, 56 ДФЕС или 63 ДФЕС основна свобода се нарушава с национална правна уредба, която се прилага еднакво към местните граждани и гражданите на други държави членки, в случай, който във всичките си аспекти е свързан само с една държава членка.
- 46 За да се отговори на втория въпрос, следва като начало да се отбележи, че както бе припомнено в точка 41 от настоящото решение, държавата може да носи извъндоговорна отговорност за вредите, претърпени от частноправните субекти вследствие на нарушения на правото на Съюза,

само когато съответната правна норма на Съюза предоставя права на тези частноправни субекти. Следователно е нужно да се прецени дали частноправните субекти в положението на г-н Ullens de Schooten черпят права от съответните разпоредби на Договора за функционирането на ЕС.

- 47 В това отношение следва да се припомни, че разпоредбите на Договора за функционирането на ЕС относно свободата на установяване, свободното предоставяне на услуги и свободното движение на капитали не се прилагат към положение, което във всичките си аспекти е свързано само с една държава членка (вж. в този смисъл решения от 20 март 2014 г., *Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona*, C-139/12, EU:C:2014:174, т. 42 и цитираната съдебна практика, както и от 30 юни 2016 г., *Admiral Casinos & Entertainment*, C-464/15, EU:C:2016:500, т. 21 и цитираната съдебна практика).
- 48 Видно обаче както от акта за преюдициално запитване, така и от решение № 160/2007 от 19 декември 2007 г. на белгийския конституционен съд, посочено в точки 27 и 28 от настоящото решение, всички аспекти на спора по главното производство са свързани само с белгийската държава. Всъщност г-н Ullens de Schooten, белгийски гражданин, който стопанисва лаборатория по клинична биология на белгийска територия, иска от белгийската държава обезщетение за вредите, които твърди, че е претърпял поради сочената несъвместимост на белгийската правна уредба, посочена в точка 3 от настоящото решение, с правото на Съюза.
- 49 Що се отнася до факта, че в решение от 12 февруари 1987 г., *Комисия/Белгия* (221/85, EU:C:1987:81), постановено по предявения от Комисията иск за неизпълнение на задължения, Съдът се е произнесъл по въпроса за спазването от страна на Кралство Белгия на една от основните свободи, предвидени в Договора за ЕИО, той сам по себе си не е достатъчен, за да се приеме, че частноправен субект може да се позове на тази свобода в случай като този по главното производство, който във всичките си аспекти е свързан само с една държава членка. Всъщност докато в производството по иск за установяване на неизпълнение на задължения Съдът трябва да провери дали оспорваната от Комисията национална мярка поначало може да откаже операторите от други държави членки да упражнят въпросната свобода, в преюдициалното производство Съдът има за задача да подпомогне запитващата юрисдикция при решаването на висиящия пред нея конкретен спор, което предполага констатация, че посочената свобода е приложима към този спор.
- 50 Без съмнение Съдът е приел за допустими преюдициални запитвания за тълкуване на съдържащи се в Договорите разпоредби относно основните свободи, макар всички аспекти на споровете по главните производства да са били свързани само с една държава членка, с мотива че е възможно установени в други държави членки граждани да са били или да са заинтересовани да упражнят тези свободи, за да извършват дейност на територията на държавата членка, приела съответната национална правна уредба, и следователно че е възможно тази правна уредба, приложима еднакво към местните граждани и гражданите на други държави членки, да има последици, които не са свързани само с тази държава членка (вж. в този смисъл например решения от 1 юни 2010 г., *Blanco Pérez и Chao Gómez*, C-570/07 и C-571/07, EU:C:2010:300, т. 40, от 18 юли 2013 г., *Citroën Belux*, C-265/12, EU:C:2013:498, т. 33 и от 5 декември 2013 г., *Venturini и др.*, C-159/12—C-161/12, EU:C:2013:791, т. 25 и 26).
- 51 Освен това Съдът е отбелязал, че когато запитващата юрисдикция го сезира във връзка с производство за отмяна на разпоредби, които се прилагат не само към местните граждани, но и към гражданите на други държави членки, решението, което тази юрисдикция ще приеме след постановяването на решението на Съда по преюдициалното запитване, ще има действие и спрямо гражданите на други държави членки, което е основание Съдът да се произнесе по поставените му въпроси от гледна точка на разпоредбите на Договора относно основните

свободи, въпреки че всички аспекти на спора по главното производство са свързани само с една държава членка (вж. в този смисъл решение от 8 май 2013 г., *Libert и др.*, C-197/11 и C-203/11, EU:C:2013:288, т. 35).

- 52 От друга страна, следва да се припомни, че при случай, който във всичките си аспекти е свързан само с една държава членка, тълкуването на основните свободи, предвидени в член 49 ДФЕС, 56 ДФЕС или 63 ДФЕС, може да се окаже нужно, когато националното право задължава запитващата юрисдикция да даде възможност на гражданите на съответната държава членка да се ползват от същите права, които гражданин на друга държава членка, намиращ се в същото положение, би могъл да получи въз основа на правото на Съюза (вж. в този смисъл решения от 5 декември 2000 г., *Guimont*, C-448/98, EU:C:2000:663, т. 23, от 21 юни 2012 г., *Susisalo и др.*, C-84/11, EU:C:2012:374, т. 20 и от 21 февруари 2013 г., *Ordine degli Ingegneri di Verona e Provincia и др.*, C-111/12, EU:C:2013:100, т. 35).
- 53 Това важи и в случаите, в които фактите по главното производство не попадат пряко в приложното поле на правото на Съюза, но разпоредбите на това право са станали приложими по силата на националното право, в което възприетото при положения, които във всичките си аспекти са свързани само с една държава членка, е в съответствие с възприетото в правото на Съюза (вж. в този смисъл решения от 18 октомври 1990 г., *Dzodzi*, C-297/88 и C-197/89, EU:C:1990:360, т. 36, 37 и 41, от 17 юли 1997 г., *Leur-Bloem*, C-28/95, EU:C:1997:369, т. 27 и 32, както и от 14 март 2013 г., *Allianz Hungária Biztosító и др.*, C-32/11, EU:C:2013:160, т. 20).
- 54 Същевременно в случаите, посочени в точки 50—53 от настоящото решение, Съдът, сезиран от национална юрисдикция в контекста на спор, който във всичките си аспекти е свързан само с една държава членка, не може — без друго указание от страна на тази юрисдикция освен това, че разглежданата национална правна уредба се прилага еднакво към гражданите на съответната държава членка и към гражданите на други държави членки — да приеме, че преюдициалното запитване за тълкуване на разпоредбите на Договора за функционирането на ЕС относно основните свободи е нужно на тази юрисдикция, за да реши висиящия пред нея спор. Всъщност от акта за преюдициално запитване трябва да личат конкретните обстоятелства, въз основа на които може да се установи връзка между член 49 ДФЕС, 56 ДФЕС или 63 ДФЕС и предмета или обстоятелствата на спор, който във всичките си аспекти е свързан само със съответната държава членка.
- 55 Следователно в контекста на спор като разглеждания в главното производство, който във всичките си аспекти е свързан само с една държава членка, запитващата юрисдикция трябва да укаже на Съда, както изисква член 94 от процедурния му правилник, по какъв начин, въпреки изцяло вътрешния му характер, висиящият пред нея спор е свързан с разпоредбите на правото на Съюза относно основните свободи, така че исканото тълкуване да е нужно за решаването на този спор.
- 56 От акта за преюдициално запитване обаче не следва, че в случая по главното производство националното право задължава запитващата юрисдикция да даде възможност на белгийски гражданин да ползва същите права като тези, които намиращ се в същото положение гражданин на друга държава членка би могъл да получи въз основа на правото на Съюза, нито пък че разпоредбите на това право са станали приложими по силата на белгийското право, в което възприетото при положения, които във всичките си аспекти са свързани само с белгийската държава, е в съответствие с възприетото в правото на Съюза.
- 57 В случая запитващата юрисдикция пита Съда дали в производство по иск за извъндоговорна отговорност, предявен срещу държава членка поради твърдяно нарушение на правото на Съюза, гражданите на тази държава членка могат да черпят права от член 49 ДФЕС, 56 ДФЕС или 63 ДФЕС, въпреки че съответният спор няма никаква връзка с тези разпоредби. Доколкото обаче обстоятелствата по спора в главното производство изобщо не сочат такава връзка, тези

разпоредби, чиято цел е да защитят лицата, които действително упражняват основните свободи, не могат да предоставят права на г-н Ullens de Schooten и следователно правото на Съюза не би могло да обоснове извъндоговорната отговорност на съответната държава членка.

- 58 С оглед на всички изложени по-горе съображения на втория въпрос следва да се отговори, че правото на Съюза трябва да се тълкува в смисъл, че режимът на извъндоговорната отговорност на държава членка за вреди, причинени в резултат от нарушение на това право, не се прилага при наличието на вреди, които частноправен субект твърди, че е претърпял поради това, че предвидена в член 49 ДФЕС, 56 ДФЕС или 63 ДФЕС основна свобода се нарушава с национална правна уредба, която се прилага еднакво към местните граждани и гражданите на други държави членки, когато положението във всичките си аспекти е свързано само с една държава членка, а същевременно между предмета или обстоятелствата на спора в главното производство и тези членове няма никаква връзка.

По първия, третия и четвъртия въпрос

- 59 На първия, третия и четвъртия въпрос не следва да се отговаря, тъй като те почиват на погрешната предпоставка, че в спор като разглеждания в главното производство правото на Съюза би могло да обоснове извъндоговорната отговорност на съответната държава членка.

По съдебните разноски

- 60 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

Правото на Съюза трябва да се тълкува в смисъл, че режимът на извъндоговорната отговорност на държава членка за вреди, причинени в резултат от нарушение на това право, не се прилага при наличието на вреди, които частноправен субект твърди, че е претърпял поради това, че предвидена в член 49 ДФЕС, 56 ДФЕС или 63 ДФЕС основна свобода се нарушава с национална правна уредба, която се прилага еднакво към местните граждани и гражданите на други държави членки, когато положението във всичките си аспекти е свързано само с една държава членка, а същевременно между предмета или обстоятелствата на спора в главното производство и тези членове няма никаква връзка.

Подписи